



DET KONGELIGE
OLJE- OG ENERGIDEPARTEMENT

Ifølge liste

Deres ref

Vår ref

Dato

20/1347-

5. oktober 2020

Gismarvik vindkraftverk - klager på MTA/detaljplan, endring av konsesjon, vedtak om statlig arealplan og med rettslig gjennomgang av konsesjonsvedtakene

Innledning

NVE fattet i februar 2020 fire vedtak som gjelder Gismarvik vindkraftverk i Tysvær kommune:

Vedtak av 5. februar 2020:

1. Godkjenning av tre konsesjonspliktige endringer
2. Godkjenning av detaljplan og MTA

Vedtak av 28. februar 2020

1. Utsatt frist for idriftsettelse fra 31. desember 2020 til 31. desember 2021
2. Endring av konsesjonens varighet fra 25 til 30 år.

Alle disse vedtakene er påklaget.

Gismarvik Vindkraft AS (GVAS) anmodet ved brev av 7. januar 2020 departementet om å beslutte at konsesjonen til Gismarvik vindkraftverk gis virkning som statlig arealplan.

Stortinget fattet 19. juni 2020 følgende anmodningsvedtak:

Stortinget ber regjeringen vurdere hvorvidt behandlingen av gitte vindkraftkonsesjoner har fulgt energilovgivningen og forvaltningslovens krav. Dersom det skulle foreligge feil eller mangler i konsesjonen som er i strid med lovgivningens krav skal forvaltningen stanse vedtaket.

Postadresse
Postboks 8148 Dep
0033 Oslo
postmottak@oed.dep.no

Kontoradresse
Akersgata 59
oed.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org.nr.
977 161 630

Avdeling
Energi- og
vannressursavdelingen

Saksbehandler
Tollef Taksdal
22 24 61 71

Bakgrunn

Ved NVEs vedtak av 30. september 2013 fikk GVAS konsesjon til bygging og drift av Gismarvik vindkraftverk i Tysvær kommune. Konsesjonen omfattet et vindkraftverk med en samlet effekt på inntil 15 MW. NVEs vedtak ble ikke påklaget.

Prosjektet ble meldt i februar 2009, og inkluderte et forslag til utredningsprogram. Prosjektet var også i meldingen avgrenset til 15 MW. Meldingen var på høring, og NVE fastsatte utredningsprogram. Konsesjonssøknaden er datert august 2011. Søknaden inkluderte en konsekvensutredning av prosjektet. Utredningen var delt inn i følgende tema:

- Landskap (visuelle forhold)
- Kulturminner og kulturmiljø
- Friluftsliv og ferdsel
- Biologisk mangfold (naturtyper og vegetasjon, fugl, andre dyrearter)
- Forurensning (støy, skyggekast, annen forurensning)
- Nærings- og samfunnsinteresser (verdiskaping, reiseliv og turisme, landbruk, luftfart, kommunikasjonssystemer)

Utredningene var basert på en utbyggingsløsning med 5 turbiner hver på 2,3 MW og en totalhøyde på 130,5 meter. Vindkraftverket er planlagt i et område regulert til industri, kalt Haugaland næringspark. Området var definert som ja-område i regional plan for vindkraft i Rogaland.

NVE sendte konsesjonssøknaden med konsekvensutredning på høring som ble gjort felles for Dalbygda vindkraftverk i samme kommune. Det ble avholdt møter med regionale og lokale myndigheter og åpent høringsmøte.

I forbindelse med NVEs konsesjonsbehandling ble det i 2013 etterspurt tilleggsinformasjon om støy og skyggekast. NVE sendte reviderte støy- og skyggekastberegninger på høring, og avholdt et nytt åpent møte i Tysvær i august 2013.

Tysvær kommune og Rogaland fylkeskommune var ved høringen av konsesjonssøknaden positive til at det ble gitt konsesjon. Kommunen viste til at vindkraftverket skal etableres innenfor en industripark i et område regulert til næringsområde. Rogaland fylkeskommune mente Gismarvik vindkraftverk hadde det laveste konfliktnivået for vindkraft som til da var utredet.

GVAS søkte 8. mars 2018 om utsatt frist for idriftsettelse fra 31. desember 2020 til 31. desember 2021. Som begrunnelse ble det vist til at utviklingen av næringsparken og tilhørende oppgradering av lokalt nett har tatt mer tid enn ønskelig. NVE ga et midlertidig svar 14. mars 2018 der det fremgikk at behandlingen av fristutsettelsen avventet nærmere avklaring av nettilknytningen. GVAS sendte en ny søknad om fristforlengelse 5. februar 2020. Den søknaden omfattes av gjeldende klagesak, og vurderes nærmere i dette brevet.

GVAS søkte NVE 7. oktober 2018 om godkjenning av overføring av eierskapet til Gismarvik Vindkraft AS fra Fred. Olsen Renewables og Haugaland Kraft til Solvind Prosjekt AS. Søknaden om godkjenning av aksjeoverdragelsen ble godkjent av NVE uten forutgående høring. Vedtaket ble tilsendt Tysvær kommune, og det ble opplyst om klageadgang. Vedtaket ble ikke påklaget.

Departementet skal bemerke at energiloven § 3-1 første ledd oppstiller konsesjonsplikt for å bygge, eie og drive energianlegg, og eieroverdragelser må derfor godkjennes av energimyndighetene. Søknader om aksjeoverdragelser behandles etter energiloven § 2-1. Paragrafen har bestemmelser om at søknader skal legges ut til gjennomsyn, kunngjøres og høres, men det er adgang til å fravike disse kravene, dersom det finnes "ubetenkelig", jf. § 2-1 femte, sjette og sjuende ledd. NVEs vedtak av 8. oktober 2018 inneholder ingen drøftelse eller begrunnelse for at forutsetningen om "ubetenkelig" i § 2-1 er tilstede. Departementet mener NVE burde henvist til de relevante unntaksbestemmelsene, samt begrunnet hvorfor unntakene kom til anvendelse. Eierskifter av denne typen er ikke grunnlag for nye vurderinger av de underliggende spørsmålene om fordelene og ulempene ved anlegget, og departementet mener det var ubetenkelig i et tilfelle som dette å unnlate utlegging, kunngjøring og høring.

NVE mottok søknad om godkjenning av detaljplan, miljø-, transport- og anleggsplan (MTA) og søknad om konsesjonsendringer 23. januar 2019.

NVE sendte søknadene på høring. Høringen ble kunngjort i lokalmedia og på kommunens hjemmesider. I tillegg ble grunn- og rettighetshavere og støy- og/eller skyggekastmottakere over anbefalte grenseverdier tilskrevet. Søknaden om konsesjonsendringer omfattet justert plassering av planområdene rundt turbinene da antall turbiner er redusert fra 5 til 3, bygging av 2 adkomstveier og ny nettilknytning. NVEs vedtak av 5. februar 2020 om godkjenning av de omsøkte konsesjonsendringene er påklaget og vurderes nedenfor.

NVE mottok revidert MTA/detaljplan 10. september 2019. Endringene besto i hovedsak av bytte av turbintype til én som er 10 meter lavere og med 12 meter mindre rotordiameter enn den som lå til grunn for søknaden av 23. januar 2019. NVE fant det ikke nødvendig å sende revidert plan på høring. Betydningen av dette vurderes i klagesaken.

NVE godkjente detaljplan og MTA av 23. januar 2019 og søknad om endringer av 10. september 2019 ved vedtak av 5. februar 2020.

Den 5. februar 2020 søkte GVAS om utsatt frist for idriftsettelse fra 31. desember 2020 til 31. desember 2021 og om forlenget konsesjonstid fra 25 til 30 år. NVE fant det ikke nødvendig å sende søknaden på høring. NVE vedtok de omsøkte endringene 28. februar 2020. Vedtaket er påklaget og vurderes nedenfor.

NVE mottok 8 klager på vedtakene fattet 5. og 28. februar 2020. Klagepartene er:

- Tysvær kommune
- Rogaland fylkeskommune
- Haugesund turistforening
- Mjåsund Velforening
- Motvind Sørvest
- GVAS

For en oversikt over hvilke klageparter som klager på hvilket vedtak og en nærmere beskrivelse av klagegrunnene, viser departementet til NVEs oversendelsesbrev av 24. juni 2020. NVE har i oversendelsen vurdert klagen, og finner ikke grunnlag for å endre noen av vedtakene med unntak av å anbefale endring av konsesjonsvilkåret om merking og vilkåret om terrenginngrep i vedtaket om godkjenning av MTA/detaljplan. Departementet behandler klagen tematisk i det følgende.

Departementets vurdering av klagen

Endringer i MTA og detaljplanfasen

Godkjenning av MTA og detaljplan skal skje innenfor de rammene konsesjonen oppstiller. Konsesjon til vindkraftverk gis i utgangspunktet med en maksimal installert effekt og innenfor et nærmere geografisk avgrenset planområde. I tillegg settes det en rekke generelle og spesielle vilkår.

Ønskes det endringer i form av økt installert effekt eller utvidelser av planområdet, krever det en konsesjonsendring. Saksbehandlingen for andre endringer må vurderes i det enkelte tilfelle. Dersom det søkes om endringer i prosjektet, som kan få virkninger som ikke er vurdert i den opprinnelige konsekvensutredningen, kan det utløse krav om tilleggsutredninger.

Planområdet for Gismarvik vindkraftverk er i konsesjonen mer detaljert angitt og avgrenset enn det som vanligvis er tilfelle. Opprinnelig ble det gitt konsesjon bestående av fem mindre planområder knyttet til de planlagte turbinpunktene for å tilpasse vindkraftverket til den regulerte næringsparken. Når GVAS nå ønsker å redusere antall turbiner fra 5 til 3, innebærer dette at det også må gjøres endringer i planområdet slik det er fastsatt i konsesjonen.

Økning i turbindimensjoner er et typisk tema i saker om godkjenning av detaljplan. Den tekniske utviklingen de senere år har ført til vesentlig større turbiner enn de som forelå da konsesjon ble gitt. For Gismarvik vindkraftverk innebærer dette at det nå er aktuelt å benytte turbiner som er om lag 70 meter høyere enn det som inngikk i utbyggingsløsningen på konsesjonstidspunktet. Tysvær kommune, Rogaland fylkeskommune og Motvind mener dette avviker for mye fra det som opprinnelig ble lagt til grunn, og krever at det gjennomføres ny konsekvensutredning.

Departementet skal bemerke at i henhold til konsekvensutredningsforskriften § 26 er det konsekvensene av endringene som skal utredes. Planendringer utløser derfor ikke krav om

nye konsekvensutredninger, men det skal foretas en oppdatering der eventuelle endrede virkninger skal vurderes.

Departementet konstaterer at det i forbindelse med søknadene om hhv detaljplan/MTA og konsesjonsendringer forelå redegjørelser for endrede virkningene for temaene støy, skyggekast, landskap, visuelle virkninger og naturmangfold. NVE har gjennomgått og vurdert disse redegjørelsene i vedtaket av 5. februar 2020. Departementet legger til grunn at dette oppfyller kravene i konsekvensutredningsforskriften § 26 om tilleggsutredninger ved endringer, og at det ikke er grunnlag for å kreve en ny konsekvensutredning. Vurderingen av enkelttemaer følger under.

Saksbehandling

Flere klageparter mener det er en saksbehandlingsfeil at enkelte av søknadene i saken ikke ble sendt på høring og at enkelte dokumenter ikke inngikk i høringen.

NVE viser videre til at direktoratet etter at MTA og detaljplan var sendt på høring, mottok en oppdatert plan som innebar bytte av turbintype. NVE opplyser at fordi disse turbinene var lavere og hadde mindre rotordiameter, ga reduserte støyvirkninger, redusert fare for iskast og redusert synlighet, fant direktoratet det unødvendig å ettersende planendringen på høring.

Departementet mener det er en svakhet ved saksbehandlingen at søknad om en endring av utbygningsplanene ikke kommuniseres på noen måte når søknaden om MTA/detaljplan allerede er under behandling. Departementet legger imidlertid til grunn at så lenge endringene gir reduserte virkninger for berørte allmenne og private interesser, har mangelfull offentliggjøring av søknaden om planendring ikke vært en feil som har virket bestemmende på de vedtakene som er fattet.

NVE tar til etterretning at formuleringene i høringsbrevet kunne vært tydeligere og mer spesifisert. Departementet viser til at det ikke er noe krav i energiloven til å klargjøre hva man ønsker innspill på ved høring av søknader, og kan ikke se at det hefter feil ved måten høringen ble gjennomført på.

Støy og skyggekast

Tysvær kommune og Motvind mener støyberegningene må ta hensyn til fremtidig boligutvikling. Motvind mener det er feil i støyberegningene, og at det må pålegges avbøtende tiltak mot lavfrekvent støy. Kommunen mener dagens utbyggingsløsning vil gi mer skyggekast enn den opprinnelige, og etterspør hvor stort produksjonstap nedstenging for å unngå skyggekast over grenseverdiene vil bli.

NVE påpeker at støyberegningene er gjennomført i henhold til gjeldende retningslinjer med veileder, og som viser at eksisterende bebyggelse med støyfølsom bruk ikke vil bli berørt av støy over grenseverdien. NVE bemerker at det er satt vilkår om maksimalt skyggekast, som skal overholdes. GVAS oppgir at tap som følge av skyggekasttiltak er på 0,24 prosent.

Departementet konstaterer at støyberegningene er gjennomført i henhold til gjeldende retningslinjer med veileder, og at det her ikke oppstilles særlige vurderinger av lavfrekvent støy. Departementet kan ikke se at det er grunnlag for at potensiell fremtidig bebyggelse skal medtas og hensyntas i støyberegningene.

Departementet viser til at vilkår om maksimalt antall timer skyggekast skal overholdes uavhengig av utbyggingsløsning, og at nødvendige skyggekasttiltak derfor må gjennomføres.

Departementet finner at det ikke er grunnlag for å gjøre endringer av vilkårene om støy og skyggekast.

Naturmangfold

Tysvær kommune stiller spørsmål ved hva økt høyde på turbinene betyr for trekkende og lokale fugler. Motvind mener det er feil å ta utgangspunkt i den regulerte næringsparken ved vurdering av potensielle fuglekonflikter, da næringsparken per i dag ikke er etablert. Mjåsund Velforening etterspør vurderinger av ørn i utredningene.

GVAS viser til at betydningen av økt høyde på turbinene for fugl ble vurdert i Ecofacts notat "*Virkninger for fugl ved endret layout og turbinstørrelse i Gismarvik vindkraftverk*" av 2019. Notatet konkluderer med at endret utbyggingsløsning med færre, men større turbiner, fører til noe redusert kollisjonsrisiko.

NVE har vurdert konsekvensene av endret utbyggingsløsning, og konkludert med at den ikke gir vesentlig endrede konsekvenser for fugl.

Departementet konstaterer at konsekvensene av endret utbyggingsløsning for fugl er utredet i forbindelse med utarbeidelse av detaljplan/MTA gjennom Ecofacts notat "*Virkninger for fugl ved endret layout og turbinstørrelse i Gismarvik vindkraftverk*" av 2019, og at NVE har vurdert dette ved godkjenningen. Departementet merker seg at både Ecofact og NVE har konkludert med at endret utbygging ikke gir vesentlige endringer for fugl, og at endringen i noen sammenhenger kan redusere risikoen for kollisjoner. Ørn er omtalt i Ecofacts rapport og i NVEs konsesjonsvedtak av 2013. Departementet kan ikke se at anførsler knyttet til fugl gir grunnlag for å gjøre endringer i NVEs vedtak.

Landskap og visuelle virkninger

Flere klageparter viser til at turbinene har blitt vesentlig høyere og at dette gir større synlighet. Motvind mener økt sveipeareal også gir økt synlighet. Kommunen og Mjåsund Velforening mener fotomontasjene og visualiseringer ikke er representative. Rogaland fylkeskommune og Tysvær kommune er bekymret for at Avaldsnes vil bli negativt påvirket av vindkraftverket.

NVE finner i bakgrunn for vedtak at visualiseringene som er lagt frem er representative, og at endringene i landskapsvirkningene av endrede turbiner er tilstrekkelig opplyst.

Departementet legger til grunn at en økning i turbinstørrelsen kan gi større synlighet på avstand og et noe mer dominerende inntrykk. Reduksjon fra fem til tre turbiner kan imidlertid gi et ryddigere inntrykk. Departementet konstaterer at endringer i landskapsvirkninger er redegjort for i MTA-planen og NVEs godkjenningsvedtak. Departementet kan ikke se at økt turbinhøyde og økt sveipeareal sett i sammenheng med reduksjon av turbinantallet er av en slik karakter at det er til hinder for godkjenning av detaljplan, MTA og søknaden om konsesjonsendringer.

Avstanden til kongsgården på Avaldsnes er i overkant av 8 kilometer. NVE skriver i vedtaket at turbinene vil være godt synlige når sikten er god, men at det kun dreier seg om tre turbiner på et avgrenset område og i en begrenset retning mot sør-øst. Departementet viser til at området rundt Avaldsnes er preget av omfattende aktivitet i form av industri, skipsopplag i Bøvågen og bebyggelse blant annet på Vormedal. Departementet kan vanskelig se at tre vindturbiner, på lang avstand og i en begrenset utsynsretning mot sør-øst, vil ha nevneverdig betydning for opplevelsen av det historiske området på Avaldsnes.

Lysmerking

Motvind mener de sikkerhetsmessige konsekvensene av radarstyrt hinderlys er for dårlig utredet. GVAS mener det ikke skal pålegges radarstyrt hinderlys. Selskapet viser til at dette er kostbart, ikke pålagt sammenlignbare vindkraftprosjekter og at det allerede er andre lyskilder i området.

NVE mener radarstyrt hinderbelysning er aktuelt der det er mye bebyggelse nær planområdet og god synlighet fra andre viktige områder, og mener dette er et godt tiltak for å redusere ulemper for naboer til vindkraftverket. NVE anbefaler likevel at departementet modererer vilkåret om radarstyrt hinderlys, slik at det evt. kan ettermonteres dersom det ikke godkjennes ved anleggsstart.

Departementet viser til at endringene i detaljplanfasen, der turbinene har økt i høyde fra under til over 150 meter, utløser krav om høyintensitets hinderlys i henhold til gjeldende forskrifter om merking av luftfartshindre. Høyintensitetslys gir et vesentlig forsterket lysbilde enn de markeringslysene som gjelder for anlegg under 150 meter, og tiltakshaver må derfor påregne at forholdet til hinderbelysning vurderes særskilt.

Etter departementets vurderer er radarstyrte markeringslys et godt avbøtende tiltak for å redusere ulemper ved høyintensitets belysning. Det er imidlertid Luftfartstilsynet som godkjenner andre merkeordninger enn de standardiserte etter merkeforskriften. Eventuelle vilkår om bruk av andre markeringsordninger enn det forskriften legger opp til, må derfor godkjennes av Luftfartstilsynet for å kunne gjennomføres. For å forhindre at tiltakshaver kommer i en situasjon der et vilkår for oppføring av vindkraftverket legger opp til en løsning som ikke godkjennes av Luftfartstilsynet, tilrår NVE at vilkåret endres som følger:

Det skal installeres system som sikrer at hinderlysene i vindkraftverket kun slås på når luftfartøy er i nærheten. Dersom det på nåværende tidspunkt ikke er teknisk

gjennomførbart å installere et system som kan godkjennes av Luftfartstilsynet, skal GVAS (endret fra Norsk Vind av departementet) etter dialog med Luftfartstilsynet oversende en dokumentert begrunnelse for dette til NVE før anleggsstart. Et slikt system skal likevel installeres så snart det blir mulig å få det godkjent av Luftfartstilsynet.

Departementet bemerker at adgangen til å endre vilkår som følge av klage, fremgår av forvaltningsloven § 34 hva gjelder departementet. NVE har imidlertid tilsvarende hjemmel til vilkårsendring, jf. forvaltningsloven § 33 annet ledd.

Departementet viser til at det er GVAS som ved endring av turbindingdimensjonene har utløst krav om høyintensitetslysmerking. Departementet legger til grunn at høyintensitetslys for Gismarvik vindkraftverk gir en stor ulempe for omgivelsene. Risikoen for at radarstyrt hinderlys eller tilsvarende lysmerking lar seg montere, må derfor ligge hos konsesjonæren. Det er ikke aktuelt for departementet å fastsette vilkår som kan åpne for at høyintensitetslys kan benyttes uten radar uten nærmere tidsbegrensning. Departementet mener derfor det kun kan fastsettes vilkår om høyintensitetsbelysning for en begrenset tidsperiode forutsatt klar dokumentasjon på at et radarstyrt system vil bli ettermontert innenfor en nærmere fastsatt frist. Departementet fastsetter av den grunn følgende tilleggsvilkår for godkjenning av detaljplan og MTA:

Konsesjonæren kan for en nærmere fastsatt tidsperiode, søke NVE om fritak fra kravet om radarstyrt hinderlys eller tilsvarende lysmerking som kun slås på når luftfartøy er i nærheten, forutsatt at det foreligger god nok dokumentasjon for at et slikt system vil bli tatt i bruk innenfor den frist som fastsettes.

Når det gjelder de sikkerhetsmessige aspektene ved radarstyrt lysmerking, viser departementet til at dette hører under luftfartsmyndighetenes ansvarsområde.

Utsatt frist for idriftsettelse

Flere klageparter mener det ikke bør gis utsatt frist for idriftsettelse. Haugesund Turistforening mener utsettelsene er selvforskyldte og ikke gir grunnlag for utsatt frist. Tysvær kommune mener behandlingen av søknaden om utsatt frist burde avvartet klagefristene på MTA og detaljplan.

NVE viser til at fristen 31. desember 2020 ble tilpasset fristen for deltakelse i elsertifikatmarkedet, og at denne fristen senere er flyttet til 31. desember 2021. NVE har hatt praksis for å forlenge frister for idriftsettelse tilsvarende, dersom det omsøkes.

Departementet konstaterer at søknaden om utsatt frist for idriftsettelse og forlenget konsesjonstid av 5. februar 2020 ikke ble sendt på høring. NVE begrunner dette i vedtak av 28. februar 2020 med at det er administrativ praksis å gi forlenget frist til 31. desember 2021. Departementet skal bemerke at anvendelse av unntaksbestemmelsene i energiloven § 2-1 femte til sjuende ledd krever en konkret vurdering i det enkelte tilfellet. Departementet bemerker videre at ingen har krav på å få innvilget utsatt frist for idriftsettelse, og at alle

søknader må vurderes gjennom en konkret behandling. Endelig bemerkes at parter og andre må sies å kunne ha en interesse i en sak som gjelder utsatt byggefrist for et vindkraftverk, selv om utsettelsen er begrenset til ett år. Departementet viser i den forbindelse til at den tidligere fastsatte fristen for idriftsettelse innebar en mulighet for at vindkraftverket ikke ville la seg realisere. Utsatt frist for idriftsettelse hadde dermed en betydning for realiseringen av vindkraftverket, og departementet mener dette burde vært tatt i betraktning ved anvendelsen av unntakene i § 2-1. NVEs vedtak av 28. februar 2020 er etter departementets vurdering mangelfullt begrunnet. Departementet viser imidlertid til at vedtaket om utsatt frist ble oversendt Tysvær kommune, og at kommunen og Haugesund Turistforening har påklaget vedtaket. NVEs oversendelse av klagesaken ble sendt i kopi også til blant annet Motvind og Mjåsund Velforening, slik at saken om fristforlengelse nå er kjent for en større krets. Departementet finner at mangelfull begrunnelse for å unnlate høring og eventuell mangelfull anvendelse av unntaksbestemmelsene i § 2-1, uansett ikke har vært en feil som har betydning for det endelige vedtaket om fristforlengelse og forlenget konsesjonstid. I den konkrete vurderingen av denne fristutsettelsen legger departementet til grunn at dersom det ikke er andre særlige hensyn som tilsier at fristen ikke forlenges, tillegges hensynet til en harmonisering med fristen for deltakelse i elsertifikatmarkedet og fast forvaltningspraksis avgjørende vekt. Departementet har derfor kommet til at NVEs vedtak om fristforlengelse skal opprettholdes. NVEs vedtak av 28. februar 2020 innebar også at konsesjonstiden ble utvidet fra 25 til 30 år. Det er ikke rettet vesentlige klageanførsler mot denne endringen. Departementet viser til at vindturbiner som nå installeres, har en teknisk levetid som går ut over 25 år, og at det er rasjonelt at det gis anledning til å utnytte denne restlevetiden når det er gitt tillatelse til å føre opp et anlegg. NVEs vedtak stadfestes derfor på dette punktet.

Vilkår om terrenginngrep

GVAS har påklaget vilkår om avstanden mellom terrenginngrep og strandsonen til Storavatnet og Skiftestjørna. GVAS viser til at Skiftestjørna er planlagt gjenfylt i henhold til gjeldende reguleringsplan, og foreslår at vilkåret kun omfatter Storavatnet.

NVE er enig med GVAS i at vilkåret bør gjenspeile reguleringsplanen, og foreslår det tilsvarende endret..

Departementet slutter seg til NVEs vurdering, og endrer vilkåret som følger:

"konsesjonæren ikke skal gjennomføre inngrep nærmere enn 25 meter fra Storavatnet slik at strandsonen og friområde er i tråd med reguleringsplan".

Annet

Når det gjelder anførsler om manglende internkontroll, vilkår om nedlegging og iskast, viser departementet til NVEs redegjørelse i klageoversendelsen og slutter seg til den.

Oppsummering

Departementet har i henhold til Stortingets anmodningsvedtak av 19. juni foretatt en gjennomgang og undersøkelse knyttet til de forskjellige stadier i behandlingsprosessen i

forbindelse med de vedtak som er fattet av konsesjonsmyndighetene for Gismarvik vindkraftverk.

Departementets behandling for å følge opp anmodningsvedtaket har vært rettet mot de feil og mangler som kunne være av en slik art at det ville være rettslig adgang etter forvaltningsloven og alminnelige ulovfestede forvaltningsregler, til å omgjøre de vedtakene som konsesjonsmyndighetene har fattet om Gismarvik vindkraftverk.

Departementet konkluderer med at det ikke foreligger feil eller mangler ved vedtakene, som kan medføre ugyldighet.

Departementet har vurdert klageanførslelene knyttet til de påklagede vedtakene. Utover justeringer i to av vilkårene slik det fremgår ovenfor, har departementet ikke funnet grunnlag for å gjøre endringer i de påklagede vedtakene.

Statlig plan

GVAS anmodet ved brev av 7. januar 2020 departementet om å beslutte at konsesjonen til Gismarvik vindkraftverk gis virkning som statlig arealplan.

Vindkraftverk kan ikke bygges i strid med gjeldende planer etter plan- og bygningsloven. Vindkraftverket er planlagt i et område som er regulert til industri og friområde i områderegeringsplanen for Haugaland Næringspark. Reguleringsplanen åpner ikke for etablering av vindkraft, og GVAS søkte derfor i november 2019 Tysvær kommune om dispensasjon fra aktuelle deler av reguleringsplanen slik at vindkraftverket kunne etableres. Dispensasjonssøknaden er ikke sluttbehandlet i kommunen.

Med hjemmel i energiloven § 3-1 fjerde ledd, jf. plan- og bygningsloven (pbl.) § 6-4 tredje ledd, kan departementet bestemme at endelig konsesjon til et vindkraftanlegg uten videre skal ha virkning som statlig arealplan. GVAS har anmodet departementet om å gi konsesjonen virkning som statlig reguleringsplan.

Departementet sendte 20. januar anmodningen om statlig plan til Tysvær kommune for uttalelse. Kommunestyret fattet 18. februar 2020 følgende vedtak:

Kommunestyret mener at Olje- og energidepartementet ikke kan gi konsesjonen til Gismarvik Vindkraftverk virkning som statlig plan etter plan- og bygningsloven § 6-4 på følgende grunnlag;

- Omsøkt utbyggingsløsning har ikke endelig konsesjon*
- Dispensasjonssøknad etter plan og bygningsloven er ikke endelig behandlet av kommunen*
- Det foreligger ikke vesentlige nasjonale eller regionale interesser som må ivaretas gjennom statlig plan i denne saken.*

Departementet viser til at Gismarvik vindkraftverk er planlagt innenfor et område regulert til næringsvirksomhet for Haugaland Næringspark. Etablering av vindkraftverket må etter departementets vurdering anses å være nært opp til formålet i gjeldende plan. Vindkraftverket berører ikke LNFR-områder, men vil inngå som en integrert del av næringsområdet når næringsparken realiseres. Etablering av vindkraftverk i forbindelse med annen infrastruktur og næringsvirksomhet er omtalt i vindkraftmeldingen (Meld. St. 28 (2019-2020) der det heter *"Olje- og energidepartementet ser gjerne at kommunene i sin arealplanlegging legger til rette for mindre anlegg i tilknytting til eksisterende infrastruktur"*.

Departementet mener derfor etablering av Gismarvik vindkraftverk i nær tilknytning til andre infrastrukturprosjekter i Haugaland Næringspark, og med begrensede inngrep i urørt natur, skal kunne gjennomføres innenfor den fastsatte frist.

Departementet merker seg at Tysvær kommune ennå ikke har sluttbehandlet dispensasjonssøknaden etter plan- og bygningsloven fra GVAS, innsendt for nærmere et år siden i november 2019. Departementet mener planavklaring nå er påkrevd for at Gismarvik vindkraftverk skal kunne realiseres i henhold til den endelige konsesjonen.

Departementet påpeker at det ikke kreves at det foreligger nasjonale eller regionale interesser for å gi en konsesjon til et vindkraftverk virkning som statlig plan. Departementet viser i den forbindelse til Ot.prp. nr. 32 (2007-2008) kapittel 3.6.2 Nærmere om energiltak, der det heter: *"for å sikre at konsesjonspliktige tiltak for produksjon for elektrisk energi kan gjennomføres i tilfeller hvor kommunen ikke legger til rette for tiltaket gjennom planendring eller dispensasjon, foreslås det inntatt en bestemmelse i § 6-4 tredje ledd som gir Olje- og energidepartementet adgang til å bestemme at endelig konsesjon kan gis virkning som statlig plan."*

Departementet mener det er grunnlag for å ta anmodningen om statlig plan til følge.

Konklusjon

Klager på NVEs vedtak av 5. februar 2020 og 28. februar 2020 om konsesjonsendring og godkjenning av detaljplan og MTA tas ikke til følge.

Det settes følgende tilleggsvilkår for godkjenning av detaljplan og MTA:

"Konsesjonæren kan for en nærmere fastsatt tidsperiode, søke NVE om fritak fra kravet om radarstyrt hinderlys eller tilsvarende lysmerking som kun slås på når luftfartøy er i nærheten, forutsatt at det foreligger god nok dokumentasjon for at et slikt system vil bli tatt i bruk innenfor den frist som fastsettes."

Vilkåret om terrenginngrep i nærheten av vann, endres som følger:

"konsesjonæren skal ikke gjennomføre inngrep nærmere enn 25 meter fra Storavatnet slik at strandsonen og friområde er i tråd med reguleringsplan".

Med hjemmel i plan- og bygningsloven § 6-4 tredje ledd, jf. energiloven § 3-1 fjerde ledd, gis konsesjonen til Gismarvik vindkraftverk virkning som statlig arealplan.

Departementets vedtak i klagesaken og departementets vedtak om statlig plan kan ikke påklages, jf. henholdsvis forvaltningsloven § 28 tredje ledd, første punktum og plan- og bygningsloven § 6-4 tredje ledd siste punktum.

Med hilsen

Per Håkon Høisveen (e.f.)
ekspedisjonssjef

Trond Ulven Ingvaldsen
Avdelingsdirektør

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi

Norges vassdrags- og energidirektorat

Adresseliste

Gismarvik

Vindkraftverk AS

Haugesund

Turistforening

Mjåsund Velforening

Motvind Sørvest

Rogaland

Postboks 130

4001

STAVANGER

fylkeskommune

Tysvær kommune

Postboks 94

5575

AKSDAL